

Motion

1982/83: 194

Lars Werner m. fl.

Åtgärder för nedrustning

Kongressuttalande från vpk

Vid sin kongress i november 1981 antog vänsterpartiet kommunisterna ett uttalande om nedrustning m. m., som det nu, ett drygt år senare, finns all anledning att hänvisa till. Där sägs bl. a:

Den allmänna upprustningen fortsätter och kärnvapenrustningen har sedan lång tid nått den nivå då mänsklighetens förintelse är sannolikt resultat av ett storkrig. Det avgörande hotet mot världsfreden utgörs av imperialismens strävan till ekonomisk och politisk världsdominans. Imperialismen har redan kastat ut världens folk i två världskrig och stora risker finns att detta skall hända igen.

I det nuvarande spända världsläget är det imperialismen och i synnerhet USA som driver på rustningarna. USA spekulerar i att kunna starta och vinna ett kärnvapenkrig. Led i denna vansinniga strategi är utvecklandet av kryssningsraketer, neutronbomber, underjordiska kärnvapensystem i USA, avancerad bevakning av världen från rymden och i världshaven. I denna USA:s aggressiva kärnvapenstrategi har Europa och Norden alltmer dragits in. Med kommande utplacering av neutronbomber, kryssningsraketer och andra medeldistansraketer i Västeuropa, förbereder USA ett förödelsens krig i Europa.

Sovjetunionen har många gånger ställt förslag om nedrustnings- och avspänningsåtgärder. Det sovjetiska stödet till kravet på en kärnvapenfri zon i Norden är ett exempel på detta. Trots sådana positiva åtgärder har dock Sovjetunionen ett medansvar till att rustningsspiralen ständigt går uppåt. Kärnvapenarsenalen i världen är sedan lång tid tillräcklig för fullständig förstörelse av världen. Trots detta fortsätter Sovjetunionen att utveckla nya kärnvapen. Utplaceringen av SS 20-raketer, vilka hotar folken i Västeuropa, är en del av detta.

I Västeuropa och Norden har det börjat växa fram en massrörelse mot kärnrustningarna och för nedrustning, avspänning och fred. I de nordiska länderna är kravet på en kärnvapenfri zon i Norden denna rörelsens viktigaste uppgift.

Den ökande spänningen mellan USA och Sovjet utgör en stor fara för världsfreden och är en direkt orsak till de kraftigt ökande rustningarna. Den medverkar också till att kraven från USA:s och Sovjets sida, mot de mindre och medelstora stater som ingår i resp. allians, alltmera skärps. Det gäller på de ekonomiska, politiska och militära områdena, dvs. nationernas hela struktur.

Lokala konflikter och motsättningar utanför blocken, inom eller mellan alliansfria stater, tenderar också att snabbt infiltreras av stormakternas motsättningar och dras in i deras konflikt. Det för med sig ökade leveranser

av vapen till båda sidor i den lokala konflikten, hjälp av militära "rådgivare" och hela förband eller direkt. militär intervention.

Allt detta hotar den nationella självständigheten för mindre och medelstora stater och försvårar arbetet för fred och nedrustning. Den hårda låsningen i två block och stormakternas dominans inom dem måste lösas upp. De senaste decenniernas erfarenheter visar att svagare nationer både inom och utanför blocken fått allt svårare att hävda sig.

Rustningarnas omfattning och orsaker

Den ökande takten av militär upprustning, som kunnat iakttas under de senaste åren, fortsätter således. SIPRI beräknade redan vid årsskiftet 1981-1982 att världens samlade militära utgifter låg mellan 600 och 650 miljarder dollar/år. De bör således nu närma sig 700 miljarder dollar/år. Beräkningar av detta slag är i och för sig meningslösa. Rustningskostnaderna har för länge sedan passerat den nivå där det är möjligt att göra några rättvisa jämförelser med andra områden.

Alla stater, även de fattigaste, dras med i rustningsvågen, men det är självklart stormakterna Sovjet och USA som rustar mest. Det finns emellertid både kvalitativa och kvantitativa skillnader dem emellan och mellan de båda block, Warszawapakten och NATO, som de byggt upp omkring sig. SIPRI har i sin senast utgivna årsbok, 1982, som vanligt försökt beräkna de båda alliansernas militära utgifter och vapenproduktion. SIPRI konstaterar att den huvudsakliga förändringen sker i USA, där de ökande rustningarna tagitsådana proportioner att det är fråga om USA skall gå i land med dem ekonomiskt. USA är således fortfarande den ledande och mest aggressiva makten på rustningsområdet.

SIPRI konstaterar också att Sovjet, liksom tidigare, inte redovisar tillräckligt med uppgifter om sina rustningar, vilket omöjliggör seriösa bedömningar. SIPRI säger att om Sovjet vill ha mer rättvisande bedömningar måste de släppa till mera information. De siffror som redovisas bygger således huvudsakligen på uppgifter från Väst. Trots detta står det fullt klart att USA är överlägset Sovjet på de flesta områden, inkl. den marina upprustningen, som på senare år alltmera uppmärksammas. Sovjet och dess allierade producerar mera av konventionella vapen än USA och NATO, men det finns inga tecken på en kraftig ökning av rustningsintensiteten, på det sätt som skett i USA. När det gäller teknik, framför allt inom data- och elektronikområdet, uppger USA:s försvarsdepartement sitt försprång vara tre fyra år, i vissa fall ända upp till sju år.

När det gäller blocken i övrigt överstiger de europeiska NATO-ländernas rustningar klart Warszawapakten länder utanför Sovjet. Om Spanien vinner inträde i NATO kommer denna överlägsenhet att ytterligare ökas.

Vpk har i de senaste två årens nedrustningsmotioner 1980/81:1209 och 1981/82:726 pekat på kampen om råvarorna och marknaderna samt

vinstintressena i marknadsekonomiernas krigsmaterielindustri, som avgörande faktorer bakom rustningarna. Dessa bedömningar är fortfarande högaktuella och oemotsagda. Under 1982 har Sovjets oberoende på olje- och naturgasproduktionens område ytterligare bevisats. Kontrakten med Väst- Europa om naturgasleveranser och USA:s misslyckade försök att hindra projektet genom leveransvägran av viktiga komponenter talar sitt tydliga språk. USA har å sin sida visat sitt beroende inom samma område genom nya, stora satsningar på "brandkårsstyrkan" RDF – Rapid Deployment Force. Den är framför allt och direkt avsedd att säkra USA:s kontroll över oljefälten i Västasien och transportvägarna därifrån. Uppbyggnaden av nya bassystem i Oman och Somalia, som ersättning för dem som förlorats i Iran och Etiopien, samt de stora vapenleveranserna till Pakistan och Turkiet, är delar av samma mönster.

Upprustningen på de konventionella vapnens område har således inte minskat med den ökande kärnvapenupprustningen. Tvärtom har det också här skett en kraftig upprustning. Krigsmaterielindustrins ökade produktivitet driver upp handeln med vapen och vapenexporten över hela världen. Större vinster än någonsin tas ut i denna produktion. Den stjäl samtidigt resurser från alla andra samhällssektorer. Det är en myt att militär produktion befrämjar civila framsteg inom teknik och ekonomi. Varje satsning på direkt, civil produktion ger bättre avkastning och utbyte på alla plan.

Tyvärr har Sverige på ett ohållbart sätt dragits in i samarbete med USA och NATO på det militärindustriella området. Det har skett genom det gemensamma arbetet inom JAS-projektet och genom den svenska industrins export av vapen och teknologi till USA:s nya luftförsvarssystem DIVAD – Divisional Air Defense. Till detta system har såväl Bofors som andra svenska företag fått order. DIVAD ingår som en viktig del i det ovan nämnda RDF och Sverige deltar på det sättet direkt i det ena stormaktsblockets upprustning. Vpk tar i särskilda motioner upp den svenska vapenexporten och JAS-projektet. Men det är nu nödvändigt att i den allmänna nedrustningsdebatten också peka på vilken dubbelroll Sverige spelar.

Ett utförligare resonemang om de ekonomiska faktorernas roll i rustnings-sammanhang, som ligger till grund för krav också i denna motion, lämnas i de nämnda, tidigare vpk-motionerna.

Kärnvapnen i Europa

1983 kommer att bli ett avgörande år när det gäller kampen mot kärnvapenupprustning i Europa. NATO-beslutet från 1979 om utplacering av Pershing II- och kryssningsmissiler i Europa står inför sitt praktiska förverkligande. Den växande fredsrörelsens motstånd mot dessa vapen kommer att anta allt aktivare och bredare former i Europas länder under 1983. I USA växer också motståndet mot Reagan-administrationens

rustningspolitik, inte minst av ekonomiska skäl. Men även fränsett de ekonomiska faktorerna har fredsopinionen i USA blivit aktivare än någon gång tidigare sedan Vietnamkrigets slut. Den s. k. frysrörelsen mot kärnvapen har haft stora framgångar, och dess krav sammanfaller med den europeiska fredsörelsens. För Europas del gäller det dock framför allt att stoppa och småningom minska utplaceringen av kärnvapen avsedda direkt för det europeiska området. De vapen som är högaktuella är fortfarande de ovannämnda NATO-missilerna och de sovjetiska SS 20 samt motsvarande installationer. De utgöt ett hot mot hela Europas befolkning oavsett om den är bosatt i alliansfria/neutrala stater eller i länder som är medlemmar av endera stormaktsalliansen. Men även de direkta slagfältsvapnen, s. k. taktiska kärnvapen, som finns i stort antal på båda sidor måste ägnas stor uppmärksamhet. USA:s neutronbomb hör till denna typ av vapen. Sovjets förslag nyligen om en nedmontering av ett stort antal SS 20 mot att NATO avstår från utplacering av sina nya missiler har bemötts kallsinnigt i USA, men med visst intresse av andra NATO-medlemmar. Oviljan från USA:s sida att gå in i reella förhandlingar visar sig i att de nekar att räkna in kärnvapen av detta slag, som innehas av England och Frankrike samt egna baserade på t. ex. ubåtar utanför Europas kuster. Därav kravet från USA om att alla SS 20 måste avlägsnas för att de skall avstå från utplacering av Pershing II- och kryssningsmissiler.

Det är ett direkt, nationellt, svenskt intresse att utplacering av dessa vapen stoppas. Kryssningsmissilernas tänkta banor utgör ett hot mot Sverige, som ännu ingen kunnat förklara hur vårt land skall kunna möta. Regeringen måste sätta in all möjlig kraft för att försöka åstadkomma en lösning av detta och andra problem rörande kärnvapen i Europa under 1983. Förslaget under hösten 1982 om en kärnvapenfri korridor genom Europa var ett bra initiativ som förtjänar allt stöd. Det berör ju också de ovannämnda slagfältsvapnen som inte får glömmas bort i sammanhanget. Även frågan om Norden som en kärnvapenfri zon måste drivas vidare med all kraft. Vpk tar upp den till behandling i en särskild motion.

Kärnvapen – kärnkraft

Utöver den ökande utvecklingen och produktionen av medeldistans- och slagfältsvapen av skilda slag, som utplaceras inte bara i Europa utan över hela världen, växer också lagren och installationerna av strategiska kärnvapen. Den tekniska utvecklingen på området, som lett till allt större effektivitet hos vapenbärarna/missilerna, det ökande antalet stridsspetsar som kan medföras av varje sådan missil och den fantastiskt förbättrade precisionen och träffsäkerheten hos varje enskild stridsspets/laddning, har medfört att nya strategier utarbetats på kärnvapenområdet. Terrorbalansen, i den mån den har funnits, håller på att upplösas. De nya vapnen, som möjliggör direkt förstörelse av landbaserade missiler och ökar sårbarheten för marinbaserade

och luftburna, har på nytt väckt liv i tankarna om förstaslagsförmåga. Detta i sin tur har medfört teorier om automatisk avfyring av egna missiler. Detta skall ske genom datastyrning, när tillräckligt många uppgifter om motståndarsidans åtgärder matats in och utan klartecken vare sig från statschefer eller andra ansvariga. Försvarsåtgärder, som vidtas för de egna missilerna, kan också starta en ny rustningsväg på anti-robotområdet, vilket riskerar att riva upp de avtal som finns där.

Vapenutvecklingen på kärnvapenområdet har således medfört ökad osäkerhet och instabilitet. Tröskeln för kärnvapenkrig har sänkts. Ändå säger sig både USA och Sovjet vara tvingade att skaffa sig allt flera och modernare kärnvapen för att öka sin säkerhet. Reagan-administrationen i USA är fast besluten att genomdriva det nya systemet för landbaserade missiler, MX, trots hårt motstånd från allmänheten och i kongressen. Sovjet beräknas ha genomfört en modernisering av sina strategiska kärnvapen i mitten av 1980-talet. Båda parter satsar stort på u-båtsbaserade kärnvapen, med såväl nya fartyg som vapenbärare. USA bygger ut och moderniserar sitt bombflyg medan Sovjet på detta område i stället satsar på ett högeffektivt luftförsvarssystem. SIPRI beräknar att USA och Sovjet tillsammans förfogar över en kärnvapenkapacitet som motsvarar en halv miljon Hiroshimabomber.

Utöver dessa och andra kärnvapenmaktens arsenaler ökar nu också mycket snabbt riskerna för en spridning av kärnvapen till en rad andra länder. De som oftast brukar nämnas i sammanhanget är Pakistan, Irak, Argentina, Sydkorea och Brasilien. Det betraktas mer eller mindre som ett faktum att Israel och Sydafrika redan har kärnvapen, även om det naturligtvis inte erkänns. Ökningen av kärnvapenladdningar hos redan etablerade kärnvapenstater och den förestående uppladdningen hos de ovannämnda nya gör att efterfrågan på plutonium för vapenbruk också ökar drastiskt. I de nya typer av kärnladdningar, t. ex. neutronbomber, som nu utvecklas är det nödvändigt att ersätta uran med plutonium för att nå tillräcklig effektivitet. Detta har medfört att plutonium producerat i vanliga kärnkraftsreaktorer blivit en viktig resurs för kärnladdningar.

Nya metoder för att utvinna plutonium har utvecklats, alltmer försvinner från olika länders kärnkraftsanläggningar och det internationella atomenergiorganet, IAEA, har förlorat kontrollen över världens plutoniumtillgångar. Nyligen utfärdade IAEA en skarp varning till Pakistan för att landet smugglat undan plutonium från sina kärnkraftsanläggningar. Den viktiga frågan i sammanhanget är om använt bränsle från kärnkraftsreaktorerna går till uppberetning eller ej. Den har behandlats av den s. k. INFCE-konferensen (International Nuclear Fuel Cycle Evaluation), som ägde rum åren 1977–1980 med deltagande av ett 50-tal stater, däribland Sverige. Det vid uppberetningen erhållna plutoniumet kan återanvändas i bredreaktorer eller i vanliga lättvattenreaktorer, då inblandat med uran till s. k. MOX-bränsle (Mixed Oxide Fuel). Plutoniumet kan också lagras eller förr eller

senare vidarebehandlas för vapentillverkning. INFCE-rapporten fastslår att upparbetningsplutonium kan komma till användning för vapenframställning och att detta inte motsags av någon kärnvapenstat. Rapporten säger också att upparbetning medför ökade risker för spridning av plutonium genom stöld eller åsidosättande av de internationella bestämmelserna. Höga krav på kontroll måste ställas, men frågan om spridning är enligt INFCE i huvudsak politisk. Sambandet kärnkraft-kärnvapen blir således alltmera uppenbart. Det finns inga fredliga atomer. All spridning av teknologi och kunnande inom kärnkraftsområdet bidrar också till spridning av kärnvapen. Icke-spridningsavtalet har alltid varit ett bräckligt instrument och det förlorar alltmer i betydelse.

Ett skrämmande delproblem i denna fråga är den ökande användningen av kärnkraft i rymden. Att Sovjet använt små reaktorer som energikälla i sina satelliter har varit känt sedan 1978. Användningen har förmodligen inte minskat sedan dess. Nu planerar USA att utrusta sina satelliter med reaktorer på upp till 100 MW. De energislukande installationerna klarar inte längre sitt energibehov med solceller. Sverige måste här ta initiativ till förhandlingar siktande till förbud mot användning av kärnkraft i rymden.

När det gäller spridningen av kärnkraft och därmed kärnvapen, spelar Sverige precis som inom vapenexportens område en ful dubbelroll. Å ena sidan anklagar Sverige och dess regeringar kärnvapenländerna för deras rustningar och talar mycket om faran för spridning av kärnvapen. Å andra sidan arbetar vårt land frenetiskt för att sprida sitt kunnande och sina produkter inom kärnkraftsområdet på världens alla exportmarknader. Dessutom har de borgerliga regeringarna beslutat om upparbetning av svenskt reaktoravfall och tecknat kontrakt om detta med Frankrike, ett land som inte visat någon större återhållsamhet när det gäller kärnvapen. Den socialdemokratiska regeringen vidhåller att kontraktet om upparbetning skall fullföljas, trots att man i opposition riktat skarp kritik mot detta och uttalat sig mot upparbetning av svenskt reaktoravfall. Dessa dubbla ställningstaganden är ohållbara. Sverige måste aktivt arbeta för att hindra spridningen av kärnkraftsteknologi och omedelbart avbryta all upparbetning av sitt kärnkraftsavfall.

Militariseringen av rymden

Tre fjärdedelar av alla satelliter som sänds upp i omloppsbanor omkring jorden är avsedda för militära ändamål. Styrsystemen för de nya kärnvapenmissilerna fordrar satellitövervakning. Spanings- och övervakningssatelliter används för att kontrollera motståndarsidans åtgärder. När det gäller väder- och kommunikationssatelliter är de användbara för både civila och militära ändamål. USA:s framgångar med rymdfärjan/skytte i Colombia är också ett steg mot rymdens militarisering. Långt utvecklade system av anti-satelliter, avsedda för bekämpning av motståndarsidans satelliter, innehåller av både

USA och Sovjet. Dessa system kommer förmodligen snart att utrustas med högenergivapen, laser av olika slag, om så inte redan har skett. Det är en av anledningarna till den planerade ökningen av kärnkraftsreaktorer i satelliter för att klara det större energibehovet. Denna utveckling är oroande. FN:s rymdfördrag från 1967 innehåller endast förbud mot placering av kärnvapen och andra massförstörelsevapen i rymden. Det är inte längre tillräckligt. Sverige bör arbeta för en utvidgning av förbudet till att omfatta också andra vapentyper och för förbättrade internationella kontrollmöjligheter. Det under FN:s första nedrustningssession väckta förslaget om en internationell övervakningssatellit vore kanske en framkomlig väg. Kostnaden för en sådan är endast en bråkdel av vad som läggs ut på övriga satellitsystem.

Biologiska och kemiska vapen (BC-stridsmedel)

I februari 1982 förklarade president Reagan att produktionen av kemiska stridsmedel, bl. a. nervgas, skulle återupptas efter 13 års uppehåll. Motivet var som vanligt att USA kommit i underläge gentemot Sovjet, när det gäller sådana vapen. Till skillnad från andra vapenområden där påståendena om sådana "gap" använts av USA för att rättfärdiga egen upprustning, är de flesta bedömare överens om att Sovjet här verkligen har ett övertag. Precis som på kärnvapenområdet är det dock ganska ointressant vem som besitter den största kapaciteten. BC-vapnen är i större grad än kärnvapen att betrakta som massförstörelsevapen, de är oerhört billiga i jämförelse med dem och kan spridas på alla upptänkliga sätt. Förmågan till "överdödande" är således väl täckt och ytterligare produktion minskar stabilitet och säkerhet i stället för att öka dem.

President Reagans beslut öppnar därför dörrarna till ett nytt område av kapprustning. Det är ett ödesdigert beslut, eftersom det hittills rått en viss återhållsamhet och funnits internationella överenskommelser om förbud på BC-området. Konventionen från 1972 om dessa vapen förbjuder utveckling, framställning och lagring av sådana vapen. Genom konventionen upprepas förpliktelserna i protokollet rörande förbud mot användandet av gaser i krig, undertecknat i Genève 1925. Konventionen från 1972 är undertecknad av både USA och Sovjet. Det finns inga effektiva skydd mot BC-stridsmedel. De hör till de mest effektiva och ohyggliga vapen som finns. Verkan av t. ex. nervgas är välkänd sedan 1940-talet. En droppe på oskyddad hud leder till döden inom ett par minuter, snabbare vid inandning. Vetenskapens och teknikens framsteg har på detta område, mer än på något annat, öppnat möjligheter till ny framställning och användning. Detta har uppmärksamrats av militärer och tillverkare. Det finns således nu starka och effektiva påtryckningsgrupper för att öka produktionen av dessa förintelsevapen.

Det är av största vikt för alla slags nedrustningssträvanden, att den förnyade vägen av upprustning inom BC-området stoppas. Sverige måste i FN kräva att konventionen från 1972 efterföljs. Inom landet måste resurser

satsas på information och upplysning om BC-stridsmedlens karaktär och verkningar. Till skillnad från kärnvapnen är alltför litet känt om dessa vapen bland den svenska allmänheten.

Anslag till fredsforskning och fredsarbete

I Sverige växer i dag en bred opinion mot alla slags rustningar. Denna opinion har starka rötter inom arbetarrörelsen och kvinnorörelsen. Fredsforskningen möter ökat intresse, och det material som tas fram vid universitetens avdelningar för fredsforskning och av SIPRI uppmärksammas såväl inom som utom landet. Fredsrörelsen är i bästa mening en folkrörelse.

Men samhällets stöd, både moraliskt och ekonomiskt, till fredsrörelser och fredsforskning, motsvarar inte detta breda intresse. SIPRI har utsatts för förtalskampanjer och nära nog förföljelse från reaktionära och militära kretsar i Sverige. Åtalet för spioneri mot fredsforskaren Owen Wilkes och påståendena att SIPRI är partiskt till förmån för Sovjet hör till bilden. Under de borgerliga regeringarna har SIPRI:s ställning försvagats genom mindre anslag och dess resurser minskat också på andra sätt.

Socialdemokraterna föreslog i oppositionsställning ett anslag till SIPRI på 13 203 000 kr. för budgetåret 1981/82. I förhållande till detta förslag uppgår årets anslagsökning endast till blygsamma 177 000 kr. SIPRI:s egna äskande ligger på 13 858 000 kr. Med tanke på de neddragningar som SIPRI under de två första åren av 1980-talet utsattes för och som socialdemokraterna påpekade i fjolårets motion kan det inte anses vara för mycket. SIPRI bör således få det anslag som begärts.

Fredsforskningen vid universiteten startades från början genom personliga insatser från några unga, intresserade forskare. Det tog lång tid innan de nådde erkännande för sitt arbete och fick någotsånär rimligt stöd. Många studerande har under tiden läst in större eller mindre delar av de kurser som fredsforskningsavdelningarna trots detta ändå kunnat erbjuda. Därigenom har intresset för freds- och konfliktforskning ökat och kunskaperna breddats. Inrättandet av en professur i ämnet är ett senkommet erkännande av det arbete som nedlagts. Det är beklagligt att bedömningen av sökande till denna tjänst inte utförts med utgångspunkt från de speciella krav som måste ställas inom modern fredsforskning. Stödet till universitetens fredsforskning måste ökas, både ekonomiskt och med hänsynstagande till att de mest kvalificerade forskarna knyts till verksamheten.

De svenska fredsrörelserna som verkar för att sprida opinion om nedrustning och fredsarbete hålls på sparlåga. Inflytandet från moderata samlingspartiet i de skiftande borgerliga regeringarna har utgjort en kraftigt tillbakahållande faktor. Moderaterna och andra reaktionära krafter har utnyttjat varje tillfälle att angripa fredsrörelsen och i stället propagerat för fortsatt upprustning både i Sverige och utomlands. Det borde nu finnas

förutsättningar för en annan politik. Socialdemokraterna har i opposition föreslagit att stödet till fredsorganisationerna stegvis bör byggas ut till 1 promille av militärutgifterna. I dagsläget betyder det att ca 20 milj. kr. bör anslås till detta ändamål. Ett rimligt krav bör vara att detta genomförs under en femårsperiod, vilket innebär att 4 milj. kr. bör anslås för budgetåret 1983/84.

I årets budgetproposition säger sig regeringen ha tagit särskild hänsyn till freds rörelsernas krav. De senaste årens engagemang i fredsfrågan och det aktiva, folkliga intresset för nedrustningssträvandena motiverar ökade anslag enligt propositionen.

Men summan som anslås till direkt freds- och nedrustningsarbete, inkl. det nya anslaget, Information om freds- och nedrustningssträvande, på 1 000 000 kr., uppgår endast till 1 418 000 kr. Det nya informationsanslaget, som alltså skall innebära det första steget mot ett anslag av 1 promille av militärutgifterna, är bara hälften så stort som i fjolårets socialdemokratiska motion, då det krävdes 2 000 000 kr. till samma ändamål. Med den takten kommer det att ta 20 år innan enpromille-målet uppnås. *under förutsättning att militärutgifterna hålls oförändrade!* Och det är det väl ingen som räknar med!

Under försvarsdepartementets anslag beviljar samtidigt regeringen 64 300 000 kr. till Frivilliga försvarsorganisationer m. m. för deras arbete. Proportionerna säger mycket om vilken vikt regeringen i verkligheten lägger vid freds rörelsernas verksamhet. Om det ligger allvar bakom talet om freds rörelserna och förslaget om 1 promille av militärutgifterna, som ett rimligt mål för stödet till dem, måste anslaget höjas med 3 000 000 kr. Stödet skall kunna utgå till alla organisationer som har information om nedrustning på sitt program. De redan etablerade fredsorganisationerna måste få bättra på sina dåliga direkta anslag med bidrag från det nya informationsanslaget. Det kan gälla när man ordnar studier, seminarier och kurser inom området eller på annat sätt bidrar till att sprida kunskap om rustningen i världen och hur den skall bekämpas. Med stödet måste också kunna utgå till de nya grupper som nu alltmera aktivt arbetar med freds- och nedrustningsfrågor, t. ex. olika yrkesgrupper för fred, kristna grupper i eller utanför Kristna freds rörelsen och andra.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda föreslås

1. att riksdagen uttalar att Sverige i det fortsatta nedrustningsarbetet på ett tydligare sätt bör framhålla ekonomiska och marknadsmässiga faktorer, t. ex. kampen om råvarorna, som ligger bakom rustningarna.
2. att riksdagen hos regeringen hemställer om åtgärder som förhindrar att svensk industri deltar i USA:s och NATO:s upprustning genom leveranser till DIVAD-projektet.

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av aktiva, svenska åtgärder mot kärnvapenupprustningen i Europa, med speciell inriktning på de kryssningsrobotar som kan tänkas kränka svenskt territorium,
4. att riksdagen hos regeringen hemställer att den tar initiativ för att begränsa spridningen av kärnkraftsteknologi, särskilt för användning i rymden,
5. att riksdagen hos regeringen hemställer om beslut om förbud mot utförsel av alla radioaktiva ämnen som kan användas för tillverkning av kärnvapen,
6. att riksdagen hos regeringen hemställer att den tar initiativ för att begränsa militariseringen av rymden och till en utvidgning av de internationella kontrollåtgärderna på området,
7. att riksdagen hos regeringen hemställer att den i FN kräver att konventionen från 1972 om förbud mot biologiska och giftiga vapen efterföljs,
8. att riksdagen hos regeringen begär omedelbara åtgärder för information och upplysning om BC-stridsmedlen bland den svenska allmänheten,
9. att riksdagen till Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (F 4. Utrikesdepartementet) för budgetåret 1983/84 anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 478 000 kr. förhöjt reservationsanslag till 13 858 000 kr.,
10. att riksdagen hos regeringen hemställer om åtgärder för att stärka fredsforskningens ställning vid de svenska universiteten enligt motionens förslag,
11. att riksdagen till Information om freds- och nedrustningssträvanden (F 3. Utrikesdepartementet) för budgetåret 1983/84 anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 3 000 000 kr. förhöjt reservationsanslag till 4 000 000 kr.

Stockholm den 12 januari 1983

LARS WERNER (vpk)

KARIN NORDLANDER (vpk)

NILS BERNDTSON (vpk)

EVA HJELMSTRÖM (vpk)

C.-H. HERMANSSON (vpk)

BERTIL MÅBRINK (vpk)

OSWALD SÖDERQVIST (vpk)